

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

(ÖSYM TARAFINDAN 2020 YILINDA
GERÇEKLEŞTİRİLECEK TYT VE AYT
SINAVLARINA ESAS)

DİN KÜLTÜRÜ VE
AHLÂK BİLGİSİ DERSİ
KAZANIM VE
AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÖĞRENME ALANI: İNANÇ

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. İnsan doğasının maddi ve ruhsal yönünü tanıır.2. Tarih boyunca insanın inanma ihtiyacının nedenlerini kavrar.3. Dinin, insan doğasının gereksinimlerini karşılayan öğelerden biri olduğunu fark eder.4. Dinin insan hayatındaki yeri ve önemi ile ilgili hayattan örnekler verir.5. İnanmanın çeşitli biçimlerini tanıır.6. Vahye dayanmayan inanç türlerinin sosyal hayattaki tezahürlerini fark eder.	<p>[!] Bu ünite de insanın evrendeki konumu ve dinin insan hayatındaki önemi vurgulanacaktır.</p> <p>-[!] Öncelikle verilecek değerler; bilimsellik ve sorumluluktur.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; araştırma, mekân, zaman ve kronolojiyi doğru algılamadır.</p> <p>[!] Peygamberimizin “Her doğan çocuk fitrat üzere doğar.” hadisi göz önünde bulundurularak din ve insan doğası arasında ilişki kurulur (4. kazanım).</p>

9. SINIF ÖĞRENME ALANI: İBADET

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. İbadet kavramını açıklar.2. Niçin ibadet edildiğinin önemini vurgular.3. İbadetleri sınıflandırarak günlük hayattan örnekler verir.	<p>[!] 1. ve 2. kazanım işlenirken ibadetin Allah'ın emirlerini yapıp yasaklarından kaçınmak olduğuna vurgu yapılır. Ayrıca bu konuda farz, vacip, sünnet kavramlarına değinilir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değer; temizliktir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; sosyal katılım, iletişim ve empati kurma, Kur'an-ı Kerim mealini kullanabilmedir.</p>

9. SINIF ÖĞRENME ALANI: AHLAK VE DEĞERLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Değerleri oluşturan süreçleri sıralar ve kendi değerlerini fark eder.2. Örf ve âdet ve ahlaki değerlerin oluşumuna dinin etkilerine yönelik çıkarımlarda bulunur.3. Ahlaki değerlerin dinle ilişkisini açıklar.4. Kişilik gelişiminde dinî ve ahlaki değerlerin etkisini açıklar.	<p>[!] Bu ünite de değerlerin oluşumunda dinin yeri ve önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; dayanışma, duyarlılık, hoşgörü, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, güvendir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; problem çözme, iletişim ve empati kurmadır.</p>

9. SINIF ÖĞRENME ALANI: DİN, KÜLTÜR VE MEDENİYET

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.2. Türklerde İslam anlayışının oluşmasında etkin olan tarihî şahsiyetleri tanır.3. Türk bilginlerinin İslam medeniyetine katkılarını örneklerle açıklar.4. Türklerin İslam medeniyetine katkılarını irdeler.	<p>[!] 1. kazanım işlenirken Türklerin Müslüman olma süreçlerinde ehl-i beytin rolüne de vurgu yapılacaktır.</p> <p>[!] Bu ünite de Türklerin İslam anlayışlarının oluşmasında tarihî şahsiyetlerin düşüncelerinin etkili olduğu vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; duyarlılık, kültürel miras, saygı, hoşgörüdür.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; araştırma, mekân, zaman ve kronolojiyi doğru algılama, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmadır.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: İNANÇ

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Evrenden ve Kur'an'dan örneklerle Allah'ın varlığını ve birliğini delillendirir.2. Allah'ın her şeyin yaratıcısı olduğunu fark eder.3. Allah'ın insanları koruyup gözettiğini fark eder.4. Dua ve ibadet yoluyla Allah ile iletişimini güçlendirir.5. Kur'an okuma ve tövbe yoluyla iç dünyasını Allah'a nasıl açacağını fark eder.6. Çevresindeki insanların Allah'la iletişim kurma biçimlerini gözlemler.7. Kendisinin Allah'la iletişimde hangi yollara başvurduğunu nedenleriyle açıklar.8. İslam'ın temel inanç esaslarını sıralar.9. İslam'ın temel inanç esaslarının kendi hayatındaki yerini ve önemini fark eder.	<p>[!] 2-4. kazanımlar işlenirken Allah'a iman konusunda, Allah'ın zafî ve subutî sıfatlarına, peygamberlere iman konusunda nübüvvet ve mucize kavramlarına da değinilecektir.</p> <p>[!] Bu ünite de Allah'ın yaratıcı, yaşatıcı, gözetici olduğu ve onunla iletişimin aracısız olarak dua, ibadet, tövbe ve Kur'an okuma ile gerçekleştirilebileceği vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; güven, saygı, sevgidir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; araştırma, Kur'an-ı Kerim mealini kullanabilme, problem çözmedir.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: İBADET

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. İnanç-ibadet ilişkisinin farkında olur.2. İslam’da ibadetleri sınıflandırır, yapılışını ve temel özelliklerini açıklar.3. Namazın birey ve toplum açısından önemini fark eder.4. Zekât, sadaka ve kurbanın bireysel ve toplumsal işlevini fark eder.5. İyi işler yapma, güzel davranışlar geliştirme ve çalışmanın da bir ibadet olduğu bilincine varır.	<p>[!] Bu ünitenin 1 ve 2. kazanımları 9. Sınıf “Temizlik ve İbadet” ünitesinin 1 ve 2. kazanımları ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] 2. kazanım işlenirken Muharrem orucuna ve Muharrem orucuyla ilgili Alevi–Bektaşilikteki uygulamalara da yer verilecektir.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hz. Muhammed'in bir insan olduğunu fark eder ve Kur'an'dan örnekler verir.2. Hz. Muhammed'i diğer insanlardan ayıran en önemli özelliğinin Allah'tan vahiy alması olduğunu fark eder.3. Hz. Muhammed'in Kur'an-ı açıklayıcı ve insanları uyarıcılık görevlerini örneklerle açıklar.4. Hz. Muhammed'in insanlık için bir rahmet olmasının nedenlerini örneklerden hareketle açıklar.	<p>[!] 2. kazanım işlenirken Hz. Peygamberin sıdk, emanet, ismet, tebliğ ve fetanet sıfatlarına yer verilecektir.</p> <p>[!] Bu ünite de Hz. Muhammed'in de bizim gibi bir insan olduğu ancak Allah tarafından kendisinin Kur'an'ı açıklamak ve insani değerleri yerleştirmek için gönderilmiş bir peygamber olduğu vurgulanır.</p> <p>[!] 3. kazanım işlenirken Hz. Muhammed'in insanları baskı ve zor kullanmadan uyarmak ve aydınlatmak görevinin olduğu vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; bilimsellik, güven, sevgi, saygıdır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; araştırma, Kur'an-ı Kerim mealini kullanabilme, mekân, zaman ve kronolojiyi doğru algılamadır.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: VAHİY VE AKIL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <p>1. Kur'an'ın temel amaçlarını Kur'an'dan örnekler vererek açıklar.</p>	<p>[!] Bu ünite de Kur'an'ı doğru okuma, anlama ve anlamlandırmanın önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; hakikat sevgisi, bilimsellik, saygıdır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; eleştirel düşünme, araştırma, problem çözme, değişim ve sürekliliği algılama, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmadır.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: AHLAK VE DEĞERLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Alkol, uyuşturucu, kumar, sigara vb. zararlı alışkanlıkların, hak ve özgürlüklerin kullanımını engellediğini fark eder.2. Kul hakkı ihlallerine karşı duyarlı olur.	<p>[!] Bu ünite 2 ve 3. Kazanım işlenirken yaşam, sağlık, eğitim, düşünce, inanç, ibadet, özel yaşamın gizliliği ve ekonomik hak ve özgürlüklerin dinin temel öğütleri olmalarının yanı sıra temel hak ve özgürlüklerden olduğu vurgulanır.</p>

10. SINIF ÖĞRENME ALANI: DİN, KÜLTÜR VE MEDENİYET

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Bu ünitenin sonunda öğrenciler;</p> <p>2. İslam’da doğru bilgiye akıl, vahiy ve duyularla ulaşılabilirliğini kavrar.</p> <p>4. İslam'ın bilimi, teşvik ettiğine örnekler verir.</p> <p>6. İslam medeniyetinde eğitim kurumlarının tarihî süreç içerisindeki önemini fark ederek bunu örneklerdir.</p> <p>7. Müslüman bilginlerin din bilimlerinin yanı sıra sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleri gibi alanlarda sağladığı katkıları örnek vererek açıklar.</p>	<p>[!] Bu ünite, İslam dininin akli kullanmayı ve bilimsel araştırmayı teşvik ettiği vurgulanır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; gerçek sevgisi, bilimsellik, kültürel mirasa saygıdır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; eleştirel düşünme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, değişim ve sürekliliği algılamadır.</p>

11. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. DÜNYA VE AHİRET

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "Varoluşun ve Hayatın Anlamı", "Ahiret Âlemi", "Ahirete Uğurlama", "Kur'an'dan Mesajlar: Bakara Suresi 153-157. Ayetler" konularına yer verilir.

Üniteye konuların özelliğine göre başta ayet ve hadisler olmak üzere sözlü ve yazılı edebiyatımızdan (hikâye, şiir, beyit, vecize, deyiş, nefes gibi) düzeye uygun metinlerden yararlanılır.

Kazanım ve Açıklamaları

11.1.1. Hayatı anlamlandırmada ahiret inancının önemini fark eder.

⇒ Kur'an-ı Kerim'den dünya hayatının amacıyla ilgili örnekler verilmesine özen gösterilir.

11.1.2. Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasında ilişki kurar.

11.1.3. Ahiret hayatının aşamalarını ayet ve hadislerle temellendirir.

⇒ Ölüm, kabir, berzah âlemi, kıyamet, ba's, haşır, hesap, cennet ve cehennem kavramlarına yer verilir.

⇒ Kıyamet ve yeniden diriliş gibi konular akli ve nakli deliller ışığında ele alınır.

11.1.4. Cenaze uğurlama ile ilgili dinî uygulamaları örneklerle açıklar.

⇒ Vefat edenin vasiyet ve borçları; tekfin ve teşhiz, cenaze namazı, taziye ve Kur'an okuma, dua etmek ve hayır yapmak konularına yer verilir.

⇒ Cenaze namazına katılmanın ve taziyede bulunmanın, dinî ve insani bir görev olduğuna değinilir.

⇒ Kültürümüzde cenaze uğurlama ile ilgili gelenekler tanıtılır; ayrıca Alevi-Bektaşilikte yer alan "Hakk'a Uğurlama Erkânı" gibi cenaze uğurlama geleneklerine de değinilir.

11.1.5. Bakara suresi 153-157. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

⇒ Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.

Anahtar Kavramlar

ahiret, vefat, cenaze.

11.2. KUR'AN'A GÖRE HZ. MUHAMMED

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "Hz. Muhammed'in Şahsiyeti", "Hz. Muhammed'in Peygamberlik Yönü", "Hz. Muhammed'e Bağlılık ve İtaat", "Kur'an'dan Mesajlar: Ahzâb Suresi 45-46. Ayetler" konularına yer verilir.

Üniteye konuların özelliğine göre başta ayet ve hadisler olmak üzere sözlü ve yazılı edebiyatımızdan (hikâye, şiir, beyit gibi) düzeye uygun metinlerden yararlanılır.

Kazanım ve Açıklamaları

11.2.1. Hz. Muhammed'in örnek şahsiyetini tanıır.

- ⇒ Hz. Muhammed'in beşerî yönü ile ilgili ayetlerden örnek verilmesine özen gösterilir.
- ⇒ Hz. Muhammed'in ahlaki özellikleri örneklerle ele alınır.
- ⇒ Öğrencilerin, İslam'ı anlamada Hz. Muhammed'in örnek şahsiyetinin yerini analiz edebileceği etkinliklere yer verilir.

11.2.2. Hz. Muhammed'in peygamberlikle ilgili görevlerini açıklar.

- ⇒ Hz. Muhammed'in tebliğ, tebyin, teşri ve temsil (İslam'ı anlama ve yaşama konusundaki örnekliliği) görevlerine değinilir.

11.2.3. Hz. Peygamber'e bağlılık ve itaati ayet ve hadislerden hareketle yorumlar.

- ⇒ Hadis ve sünnet kavramlarına, İslam'ın anlaşılmasında sünnetin önemine ve kültürümüzde Peygamber ve Ehl-i Beyt sevgisine de değinilir.
- ⇒ Hadis kaynaklarından Kütüb-i tis'a ve müellifleri isim olarak listelenir.

11.2.4. Ahzâb suresi 45-46. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.

Anahtar Kavramlar

hadis, sünnet, üsve-i hasene, hatemü'n-nebiyyîn, Kütüb-i sitte, Kütüb-i tis'a.

11.3. KUR'AN'DA BAZI KAVRAMLAR

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "İslam'ın Aydınlik Yolu: Hidayet", "Allah'ı Görüyormuşçasına Yaşamak: İhsan", "Allah İçin Samimiyet: İhlas", "Allah'ın Emir ve Yasaklarına Riayet: Takva", "Dosdoğru Yol: Sırat-ı Müstakim", "Allah Yolunda Mücadele: Cihat", "İyi, Doğru ve Güzel Davranış: Salih Amel", "Kur'an'dan Mesajlar: Kehf Suresi 107-110. Ayetler" konularına yer verilir.

Ünite genelinde kavramlar, Kur'an-ı Kerim'deki farklı anlam genişlikleri dikkate alınarak ele alınır.

Kazanım ve Açıklamaları

11.3.1. Kur'an'ı Kerim'de geçen bazı kavramları yorumlar.

- ⇒ *Cihat kavramı; anlam genişliği göz önünde bulundurularak salt savaş ile sınırlandırılmadan tüm boyutlarıyla ve Mekkî ve Medenî ayetlerin bu kavrama yüklediği anlamlar bağlamında ele alınır. Cihadın bir ibadet olarak farzı ayın ve farz-ı kifaye olduğu durumlara değinilir. Bu kapsamda ceht, mücadele, davet, tebliğ, irşat, emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker, kıtal/mukatele ve şehadet kavramlarına yer verilir.*

11.3.2. Kur'an'ı Kerim'de geçen kavramları tanımanın İslam'ı doğru anlamadaki önemini fark eder.

11.3.3. Kehf suresi 107-110. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ *Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.*

Anahtar Kavramlar

hidayet, ihsan, ihlas, takva, sırat-ı müstakim, cihat, salih amel, şehadet.

11.4. İNANÇLA İLGİLİ MESELELER

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "İnançla İlgili Felsefi Yaklaşımlar", "Yeni Dinî Hareketler", "Kur'an'dan Mesajlar: En'âm Suresi 59. Ayet ve Lokmân Suresi 27. Ayet" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular İslam dininin bakış açısına göre ele alınır.

Kazanım ve Açıklamaları

11.4.1. İnançla ilgili yaklaşımları tartışır.

- ⇒ İnançla ilgili yaklaşımlardan teizm, deizm, materyalizm, pozitivism, sekülarizm, agnostisizm, ateizm ve nihilizme yer verilir. İnançla ilgili yaklaşımlar ele alınırken "kötülük problemi" üzerinde durulur ve problemin inançla ilgili yaklaşımlarla olan ilişkisine değinilir.

11.4.2. Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir.

- ⇒ "Milenyum Tarikatları", "Kıyamet Tarikatları" gibi adlarla sınıflandırılan yeni dinî akımların ortak yönlerine, ortaya çıkma ve yaygınlaşma sebeplerine ve ülkemize olan yansımalarına güncel örneklerle yer verilir.
- ⇒ Dinî değerlerin istismarının olumsuz sonuçlarına değinilir; din istismarının siyasi, ekonomik ve sosyal sebepleri üzerinde durulur. Bu kapsamda FETÖ gibi illegal, çıkarıcı yapı ve gruplara değinilir.
- ⇒ Batı'da ortaya çıkan "İslamofobi/İslam karşıtlığı" gibi ırkçı akımların gelişmesine sebep olarak gösterilen, hem söylemleri hem de eylemleriyle başta Müslüman halklar olmak üzere dünya üzerinde yaşayan pek çok halka zarar veren, DEAŞ gibi şiddet odaklı, terörist, illegal ve marjinal gruplara değinilir.

11.4.3. En'âm suresi 59 ve Lokmân suresi 27. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.

Anahtar Kavramlar

inanç, istismar, İslamofobi.

11.5. YAHUDİLİK VE HİRİSTİYANLIK

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "Yahudilik" ve "Hıristiyanlık" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular, öğrenci seviyesine uygun olarak ana hatlarıyla ele alınır; anlatımda nesnel ve tasviri (betimleyici) bir yöntem benimsenir; dinlerin kendi kavramları ve epistemolojik kabulleriyle tanıtılmasına özen gösterilir. Ayrıca dinlerin ortaya çıktığı ve yayıldığı bölgeler harita üzerinde gösterilir.

Kazanım ve Açıklamaları

11.5.1. Yahudiliğin doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

- ⇒ *Yahudiliğin; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına; İbrani, İsrail, Yahudi ve Musevi kavramlarına; Yahudilerin kitap ve peygamber anlayışına ve günümüz Yahudi mezheplerine yer verilir. Ayrıca "Siyonizm" konusuna değinilir.*

11.5.2. Hıristiyanlığın doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

- ⇒ *Hıristiyanlığın; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına; Hıristiyanlığın kurumsallaşmasında ve inanç esaslarının oluşmasında Pavlus'un rolüne; Hıristiyanların vahiy ve peygamber anlayışına ve Hıristiyan gruplara (Katoliklik, Ortodoksluk ve Protestanlık) yer verilir. Ayrıca "evanjelik akımlar"dan kısaca bahsedilir.*

Anahtar Kavramlar

Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i atik, Ahd-i cedit, sinagog, teslis, haç, kilise, vaftiz, ritüel, sakrament.

12. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. İSLAM VE BİLİM

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "Din-Bilim İlişkisi", "İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi", "İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim Kurumları", "Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar", "Kur'an'dan Mesajlar: Fâtır Suresi 27-28. Ayetler" konularına yer verilir.

Ünite konularının özelliğine göre ayet ve hadislerden ya da sözlü ve yazılı edebiyatımızdan (hikâye, şiir, beyit gibi) örnek metinlerden yararlanır.

Kazanım ve Açıklamaları

12.1.1. Din-bilim ilişkisini tartışır.

⇒ İlim öğrenmeyi teşvik eden ayet ve hadislerden örnekler verilir.

12.1.2. İslam medeniyetinde bilim ve düşüncenin gelişim sürecini değerlendirir.

12.1.3. İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumlarını tanıır.

⇒ Kurumlar; cami, mescit, mektep, medrese, daru'l-kurra, daru'l-hadis, beytü'l-hikme kütüphane, rasathane ve şifahane ile sınırlandırılır.

12.1.4. Müslümanların bilim alanında yaptığı özgün çalışmaları sınıflandırır.

⇒ Geçmişten günümüze Müslümanların bilim alanında yaptığı öncü ve özgün çalışmalara (dil, fıkıh, kelam, tefsir, hadis, tarih, felsefe, coğrafya, tıp, astronomi, matematik, fizik, kimya) ana hatlarıyla yer verilir ve bu çalışmaların diğer medeniyetlerdeki ilmî gelişmelere olan etkisine değinilir.

12.1.5. Fâtır suresi 27-28. ayette verilen mesajları değerlendirir.

⇒ Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.

Anahtar Kavramlar

ilim, bilim, âlim, bilgin.

12.2. ANADOLU'DA İSLAM

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "Türklerin Müslüman Olmaları", "Milletimizin İslam Anlayışının Oluşmasında Etkili Olan Bazı Şahsiyetler", "Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 69. Ayet" konularına yer verilir.

Ünite genelinde kronolojik ayrıntıya girilmeden adı geçen şahsiyetlerin dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasına yaptıkları katkılara yer verilir.

Kazanım ve Açıklamaları

12.2.1. Türklerin Müslüman olma sürecini açıklar.

- ⇒ *Horasan, Anadolu ve Balkanlar'da İslamiyet'in yayılmasında ribatların, fütüvvet ve ahilik teşkilatlarının rolüne de kısaca değinilir.*

12.2.2. Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan bazı şahsiyetleri tanır.

- ⇒ *Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan şahsiyetlerden; Ebu Hanife, Cafer es-Sadık, Maturîdi, Şafii, Eş'ari, Ahmet Yesevi, Mevlana Celaleddin-i Rumi, Ahi Evran, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Sarı Saltuk, Hacı Bayram-ı Veli'ye öğrenci seviyesine göre yer verilir.*
- ⇒ *Dinî anlayış ve kültürümüzün oluşmasında etkili olan şahsiyetlerin ortak değerimiz olduğuna değinilir.*

12.2.3. Nisâ suresi 69. ayette verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ *Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.*

Anahtar Kavramlar

âlim, fakih, tasavvuf, veli.

12.3. İSLAM DÜŞÜNÇESİNDE TASAVVUFİ YORUMLAR

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "Tasavvufi Düşüncenin Oluşumu", "Tasavvufi Düşüncenin Ahlaki Boyutu", "Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumlar", "Kur'an'dan Mesajlar: Hucurât Suresi 10. Ayet" konularına yer verilir.

Ünite genelinde İslam düşüncesindeki tasavvufi yorumlar; öğrenci seviyesine uygun olarak ayrıntılara girilmeden, nesnel ve tasviri/betimleyici bir anlatımla ele alınır. Tasavvufi yorumların, dinin anlaşılma biçimlerini ortaya koyan birer zenginlik olduğu; bu nedenle de farklı düşünce ve yorumlara saygı duyulması gerektiği vurgulanır.

Kazanım ve Açıklamaları

12.3.1. İslam düşüncesinde tasavvufi düşüncenin oluşum sürecini değerlendirir.

12.3.2. Tasavvufi düşüncede ahlaki boyutun önemini fark eder.

⇒ *Edep ve insan-ı kâmil kavramlarının tasavvufi düşüncedeki yerine de değinilir.*

12.3.3. Kültürümüzde etkin olan bazı tasavvufi yorumları tanıır.

⇒ *Yesevilik, Kadirilik, Rifailik, Mevlevilik, Nakşibendilik ve Alevilik-Bektaşilik konularına yer verilir.*

12.3.4. Alevilik-Bektaşilikteki temel kavram ve erkânları tanıır.

⇒ *Cem ve cemevi, musahiplik, razılık ve kul hakkının sorulması, cemde on iki hizmet, semah, gülbank, Hızır ve Muharrem orucu konularına yer verilir.*

Bu kapsamda;

⇒ *Hacı Bektaş Veli'nin, Bektaşiliğin oluşumu ve Aleviliğin gelişimindeki rolüne, Alevilik-Bektaşilikteki "ocak kültürü"ne, "el ele, el hakka ikrarı"na ve "dört kapı kırk makam"a yer verilir; Bektaşilikte musahipliğe "ikrar ve nasip alma" da denildiğine ve bu kavramın İslam tarihindeki muhacir ensar kardeşliğine dayandırıldığına değinilir.*

⇒ *Cemevi; âyin-i cem erkânının yapıldığı, "yol, âdap ve erkân yeri" olarak nitelendirilir; Bektaşilikte ise cemevi yerine "meydan evi" ifadesinin kullanıldığına da değinilir. "Düşkünlükten kaldırma cemi", "Dardan indirme cemi" ile "Abdal Musa cemi"nden bahsedilir. Âyin-i cem ve cemevi ile ilgili görsellere yer verilir.*

⇒ *Alevilik-Bektaşilikte duaların başında, "Bismişah", sonunda ise "Allah Allah" lafzının söylendiğine değinilir. "Gülbank" konusunda ise "Lokma Duasına" da yer verilir.*

12.3.5. Hucurât Suresi 10. ayette verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.

Anahtar Kavramlar

tasavvuf, edep, veli, müşid, insan-ı kâmil, erkân, semâ.

12.4. GÜNCEL DİNÎ MESELELER

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "Dinî Meselelerin Çözümünde Temel İlke ve Yöntemler," "İktisadi Hayatla İlgili Meseleler", "Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler", "Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler", "Kur'an'dan Mesajlar: En'âm suresi 151-152. Ayetler" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular ele alınırken Din İşleri Yüksek Kurulunun yaklaşımlarına yer verilmesine özen gösterilir.

Kazanım ve Açıklamaları

12.4.1. Dinî meselelerin çözümüyle ilgili temel ilke ve yöntemleri analiz eder.

- ⇒ Güncel dinî meselelerin çözümü için öne sürülen ilke ve yöntemlerin, İslâm âlimlerinin üzerinde icma ettiği temel esas ve hükümlere ters düşmemesi, bu önerilerin "zarûrât-ı diniye" adı verilen kesin hükümlere aykırı olmaması gibi ilkelere vurgu yapılır.
- ⇒ İslam'ın ortaya koyduğu çözümlerin temel amacının, insanların can, nesil, akıl, mal ve din emniyetini güvence altına almak olduğuna dikkat çekilir.
- ⇒ Çözüm önerilerinin fitrata, yani Allah'ın koyduğu dengeye ve yaratılışa aykırı olmamasına; temel ahlaki değerleri ihlal etmemesi gerektiğine değinilir.
- ⇒ Sorunların ele alınmasında, farklı uzmanlık alanlarına ve kolektif akla başvurulmasının önemi üzerinde durulur.

12.4.2. İslam'ın ekonomik hayatla ilgili ahlaki ölçülerini yorumlar.

- ⇒ İslam'ın mülkiyet anlayışı, fakirlik problemine bakışı ve fakirliğin çözümü için ortaya koyduğu ilkeler ele alınır.
- ⇒ İslam'da İşçi ve işveren haklarına yer verilir. Ayrıca "İş Sağlığı ve Güvenliği" kapsamında "güvenli yaşam" hususuna da değinilir.

12.4.3. Gıda maddeleri ve bağımlılık konusundaki dinî ve ahlaki ilkeleri açıklar.

- ⇒ *Yiyecek ve içecekler konusunda "Eşyada asıl olan ibahadır." ilkesi kapsamında "yasakların sınırlı, helaller alanının ise geniş olduğu" vurgulanır.*
- ⇒ *İslam dinine göre yenilmesi ve içilmesi yasaklanmış olan gıdalara örnekler verilir.*
- ⇒ *Yiyecek ve içeceklerle ilgili yasakların delillerine ve hikmetlerine yer verilir.*
- ⇒ *Genetiği ve öz niteliği değiştirilmiş yiyecek ve içeceklerin insanın beden ve ruh sağlığı üzerindeki etkilerine değinilir.*
- ⇒ *Uyuşturucu madde, alkol ve sigara kullanımı ile kumar oynamak gibi bağımlılığa neden olan zararlı alışkanlıklara yer verilir.*

12.4.4. Sağlık ve tıpla ilgili bazı meseleleri dinî ve ahlaki ölçüler çerçevesinde yorumlar.

- ⇒ *Otopsi, ötenazi, organ nakli, kan bağıışı, haram maddelerle tedavi ve intihar konularına ayrıntıya girilmeden öğrenci seviyesi dikkate alınarak yer verilir.*

12.4.5. En'âm suresi 151-152. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

- ⇒ *Kazanım; öğrencilerin Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, Kur'an-ı Kerim'i anlama ve yorumlama, ayetlerde geçen şahıs, yer, konu ve kavramları belirleme becerilerini geliştirici etkinliklerle desteklenir. Bu kapsamda ayetlerin (nüzul sebebi, ana konuları gibi) kısa açıklamalarına öğrenci seviyesine göre yer verilir.*

Anahtar Kavramlar

icma, helal, haram, mekruh, mübah.

12.5. HİNT VE ÇİN DİNLERİ

Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla, "Hinduizm", "Budizm", "Konfüçyanizm", "Taoizm" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular, öğrenci seviyesine uygun olarak ana hatlarıyla ele alınır; anlatımda nesnel ve tasviri (betimleyici) bir yöntem benimsenir; dinlerin kendi kavramları ve epistemolojik kabulleri ile tanıtılmasına özen gösterilir. Ayrıca dinlerin ortaya çıktığı ve yayıldığı bölgeler harita üzerinde gösterilir.

Kazanım ve Açıklamaları

12.5.1. Hinduizm'in doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

⇒ Hinduizm'in; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına yer verilir.

12.5.2. Budizm'in doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

⇒ Budizm'in; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına yer verilir.

12.5.3. Konfüçyanizm'in doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

⇒ Konfüçyanizm'in; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına yer verilir.

12.5.4. Taoizm'in doğuşunu ve gelişim sürecini özetler.

⇒ Taoizm'in; tarihçesine, inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına yer verilir.

Anahtar Kavramlar

karma, tenasüh, reenkarnasyon.

